תלמוד בבלי · ראשונים · ריי״ף · מפרשים · מלחמת השם

מלחמת השם על עבודה זרה

רבנו משה ב"ר נחמן [הרמב"ן]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מלחמת השם על עבודה זרה

רבנו משה ב"ר נחמן [הרמב"ן]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מלחמת-השם-על-עבודה-זרה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ד: 4
דף ח: 5
דף כב: 7
דף כד: 7
דף ל: 8
דף לא: 9
דף לב: 11

דף ד:

ועוד ודאמרינן אין מוכרין להן בהמה גסה בגברא דזבין לרדיא בלחוד וכו' והאידנא מזבנינן להו סוסים ופרדים לעובדי כוכבים דמגנו עלוון מידי דהוה אתריסין וכו':
אמר הכותב זה שבוש דסוסים אף לעובדי כוכבים דלא מגנו עלוון מותר דהא איפסיקא הלכתא בגמ' כבן בתירא דמתיר בסוס וכן התריסין נפסקה בהם הלכה להתיר ופרדים אפי' לפרסאי אסירי שהרי עושין בהם מלאכה בשבת שחייבין עליה חטאת וגזירה משום שאלה ומשום שכירות ומשום נסיוני שלא התירו למכור לפרסאים אלא כלי זיין שהיתה גזירה בהם משום חשש הניזק והותר לפרסאי משום דמגנו עלן אבל בהמה גסה לא דההיא גזירה בדידן היא דמשום שבת איתסר מה ענין היא להגנה שלהן שיתירוה והא רבא בימי פרסאי הוה ורהט תלתא פרסי לאהדורי ההוא חמרא והא מילתא מפרשא בהדיא דתרתי גזירות נינהו ואין לומר בהן זה דומה לזו והרי שאלו בגמ' והאידנא דקא מזבינן אלא על זה בלבד:
ומה שכתב עוד ואיכא מאן דאמר ביום ה' בסתם מותר להשאילן ולהשכירן מידי דהוה אכלים לבית שמאי שמצווה מן התורה על שביתתן לדבריהם ולא אסרו אלא בערב שבת גם זה הקולא לפי דבריו שהותרה לו עכשיו גזירת המכירה שאילו לפי הגמרא הדבר מפורסם שגזרו עליהם המכירה לעולם משום סרך שכירות ושאלה וכיון שהמכירה אסורה לעולם אין צריך לומר בשכירות עצמה שבשבילו נגזרה גזירה ואם תאמר אף מכירה לא אסורה אלא בערב שבת זו קשה מן הראשונים דהא תנן ובכל מקום אין מוכרים להם בהמה גסה אלמא לעולם אין מוכרין דהא סתמא קתני ודומיא דשארא קתני ותנן נמי בריש בכורות הלוקח עובר חמורו של עובד כוכבים והמוכר לו אע"פ שאינו רשאי ואפי' בהמה לעובריה נמי איבעיא לן התם ולא איפשיטא משום דאתיא לאחלופיה ואע"ג דלא פסקה מיניה נמי מוכחא סוגיין כדרב חנן ואין בהם ספק מ"מ משמע ודאי שהשכירות אסורה לעולם מן התורה ועל כרחך הקישה הכתוב לשביתת עצמו ובירושלמי נמי אמרו כאן פעמים שהוא מוכרה לו משום נסיון והוא מחזירה לאחר שלשה ימים ונמצא עובר עבירה בבהמתו של ישראל מעתה לנסיון אסור שלא לנסיון מותר אסרו זו מפני זו וכל שכן לדברינו שגזירת המכירה נמי במקומה עומדת אלא שהללו דברי תורה והללו דברי סופרים ופשוטה היא וההיא ברייתא דבשילהי פירקא קמא דשבת אי בית שמאי תנו לה דלמא ס"ל שאלה ושכירות קנו ומשום הכי שרו בה' בשבת ואנן לא סבירא לן הכי כדאסיקנא בגמרא בהדיא ועוד נתפרש בספריו זה שם דעת המעמידה כב"ש יפה ומשם יתברר טעותו של בעל המאור ז"ל ב"ה:

דף ח.

כתוב בספר המאור מתני' מתרפאין מהן רפוי ממון אבל לא רפוי נפשות כתב הרב אלפסי ז"ל רפוי ממון בהמתו רפוי נפשות גופו והדין פירושה לא מסתגי אלא אליבא דרב יהודה משמיה דרב וכו' ודרבי יוחנן עדיפא וכו':

אמר הכותב נראה לי דרב יהודה ורבי יוחנן לא פליגי דריבדא דכוסילתא במקום הקזה מכה של חלל היא אלא שהיא קטנה ורבי יוחנן הכי קאמר כל מכה שמחללין עליה לעולם את השבת כלומר שהיא במקום סכנת נפש אע"פ שהיא עכשיו מכה קטנה ורופא וחולה אומרים שאין בה סכנה ואין לחלל עליה השבת אין מתרפאין מהן ובלישנא בתרא פריש מכה של חלל ואע"פ שהיא מכה קטנה ואין בה סכנה והטעם מפני שיש לחוש דלמא עביד ליה סם דמפסיק ליה ומכביד חליו עד שימות הואיל והוא במקום סכנה אע"פ שאין בו עכשיו סכנה והיינו דאמר רב יהודה דאפילו ריבדא דכוסילתא לא מתסינן מינייהו שאע"פ שאין בו עכשיו סכנה שמא יכניס לתוכו סם שימיתנו מפני שהוא במקום סכנה שהדבר ידוע דשוריאני דליבא וכל גופיה בההיא דוכתא אגידי ובה תלו והיא סכנתא הלכך אין מתרפאין מהן וההיא פירוקא דקס"ד רפוי ממון דבר שאין בו סכנה ליתה אפי' אליבא דרבי יוחנן דרבי יוחנן נמי מודה בריבדא דכוסילתא לרב יהודה שאע"פ שאין בו סכנה הואיל והוא במקום סכנה אין מתרפאין והא לא מיתקרי רפוי נפשות שהרי אין בו עכשיו סכנה שתהא רפואה זו רפוי נפש ומאחר שכתבה רבינו הגדול ז"ל לדרבי יוחנן לא הוצרך לדבר אחר ופירשה למתניתין לדברי הכל לפי פירושנו זה והדברים נראין כן מדקאמרינן והא אמר רב יהודה וכו' ואלו הוה בהא מילתא פלוגתא לא הוינן מדרב יהודה אפירוקא דמתניתין אלא הכי הוה לן למימר נימא תיהוי תיובתיה דרב יהודה אי נמי הוו אמרו הניחא לרבה בר בר חנא אמר רבי יוחנן אלא לרב יהודה מאי איכא למימר מדקא מקשינן מדרב יהודה אפירוקא דמתני' שמעינן מינה דמילתא פשיטא היא גבייהו דהלכתא היא ולית בה פלוגתא ורב חננאל נמי אסקא למתניתין כדרב יהודה ובמסכת נדרים תנן נמי ומרפאהו רפואות נפשות אבל לא רפואת ממון ופרישו לה בגמרא נמי רפואת נפשות גופו רפואת ממון בהמתו וליכא עליה פלוגתא:

ומה שכתב בעל המאור ז"ל ואם יש בקיאין עומדין על גביו מותר בעובד כוכבים המל את ישראל:

אין הנדון דומה לראיה שהמילה אין בה סכנה ואי מצלי ליה לסכיניה מחזא חזו ליה ומירתת אבל לרפואתו לא התירו העולם שהרי אפשר לו לומר סם פלוני יפה לו והוא רע לו אע"פ שהבקיאין אומרים רע לו פעמים שהרופאים חלוקין בדבר או שיאמר אין זה

סם פלוני אם מעורב בדברים אחרים וכללו של דבר שלא התירו דבר זה בגמרא אבל כל מקום שאין לחוש בדבר מותר ואם אפשר לחוש חוששין בכל מקום ולפיכך לא האריך רבינו הגדול ז"ל בדברים הללו:

ועוד כתב ומן המינין אין מתרפאין לעולם משום דמינות משכא וכו' ואע"ג דעבד רבי אבהו עובדא בנפשיה ביד יעקב מינאי לא סלקא ליה שפיר ולא גמרי' מיניה:

וגם זה אינו נכון וחס ושלום שיהא רבי אבהו פורץ גדרן של חכמים והרי רבי עקיבא אומר שנוח לו לבן דמא שימות ולא להתרפאות מהן ומי לא שמיע ליה לרבי אבהו ברייתא ורבי אמי ורבי אסי דהוו התם אמאי לא אמרי ליה ועוד בגמרא אמאי לא אקשיה עליה ורבי אבהו היכי עביד הכי לפיכך נראה לי דאותו מין שבא לרפאותו לבן דמא לוחש היה על מכתו לחש שהיה מצרף בו שם עבודת כוכבים לפיכך לא הניחו רבי ישמעאל וקס"ד בגמרא מעיקרא דרבי ישמעאל משום סכנה מנעו דאי משום עבודת כוכבים יכול היה להתרפאות שהרי הוא אינו עובד עבודת כוכבים ולא נהנה ממנה אלא שהוא עובר משום לא ישמע על פיך ובן דמא שאמר דמשום סכנתא מותר ושמחו בשמת ולא נתרפא מהם שלא לעבור גדרן של חכמים שאמרו אין מתרפאין מהן ומפרקין בגמרא שאני מינות דמשכא כלומר לאו משום סכנתא קאמר רבי ישמעאל הכי אלא מפני שיש בו אבק עבודת כוכבים הואיל והוא לוחש עליו בשם עבודת כוכבים ואלו תרפא היה חושש שמא חס ושלום יאמרו יש ממש בדבר מפני שמינות מושכת ואסור ובכה"ג נמי קתני ואין מתרפאין בהן כלומר במינות שלהן ואפילו לחיי שעה ואע"ג דמסוכן וליכא למיחש נמי לקלקולא דידהו כל שהוא מרפא אותו בשקריהם אסור משום דאיכא צד עבודת כוכבים דמינות משכא אבל אם בא לרפאותו אחד מן המינין בסממנין מחליו מותר שאין כאן דרך לומר מינות משכא ואין כאן דרך משא ומתן שיהא מושכו לטעותם וכי מפני שהוא מדבר עמו מושכת אותו והלא כל חכמי ישראל מדברים עמהם אלא ודאי שרי והיינו דרבי אבהו אלא שלא היה חושש שיהו שונאין אותו כל כך וראיה לדבר מצאתי בירושלמי מעשה ברבי יהושע בן דמא שנשכו נחש ובא יעקב איש כפר סכניא לרפאותו בשם עבודת כוכבים וגרסינן נמי התם בר בריה הוה ליה בלע אתא ולחש ליה אמר ליה מאי אמרת עלי אמר ליה מלת דפלן אמר ליה הוה לי דאלו מאית ולא שמע הדא מילתא והוה ליה כן כשגגה שיוצא מלפני השליט וש"מ דלא קפדי אלא משום לחישא בשמא דעבודת כוכבים אבל בשאר רפואות מותר במקום שמתרפאין בשאר עובדי כוכבים ובודאי שיכול אדם לומר דרבי אבהו כרבי ישמעאל ס"ל ובצנעא עביד ולא סלקא ליה שפיר משום דקי"ל כרבי אליעזר בסנהדרין אלא כיון שהטעם בזה משום

דמינות משכא מה לי צנעא מה לי פרהסיא ח"ו אם נפתה לבו ונמשך אחריהם לידי פרהסיא אתי ויהיה מודה בה והוא ככופר בכל התורה לפיכך נראה לי כמו שפירשתי הוא הפי' הנכון:

דף כב:

כתוב בספר המאור ההוא גברא דאיערבא ליה חביתא דאיסורא בחמריה כך היא הגי' ברוב הספרים והרי"ף ז"ל כתב חבית דסתם יינן ול"נ אפי' יין נסך ואפי' יין ביין נמי כך הוא דינו:

אמר הכותב א"א לומר כן שכיון שאפי' למכרו לעבודת כוכבים לא התירוהו ואע"פ שאינו נהנה ממנו כלל מפני שנאסר הכל בהנאה וערובו כמוהו כל שכן שלא נתיר להוליך הנאתו לים המלח שהרי נאסר הכל בהנאה וא"א לומר שאני התם שהרי נפדה כמו שעלה על דעת בעל המאור ז"ל שעבודת כוכבים אין לה פדיון ואפי' לדעת רבי אליעזר כדאמרי' בפ' רבי ישמעאל והא דאמרי ליה רבנן אין פדיון לעבודת כוכבים לאו למימרא דאיהו אמר יש פדיון אלא הכי קא אמרי ליה הולכת הנאה לים המלח כעין פדיון הוא ואין לה פדיון. ורבי אליעזר סבר לאו כעין פדיון הוא והכי נמי דיקא פלוגתא דחבית דאלו יין ביין לא ועוד דמתני' נמי דייקא דמשמע דלא אמר ר' אליעזר יוליך הנאה לים המלח אלא כשנתערבה הפת באחרות אבל ארישא לא פליג דקתני הפת אסורה בהנאה דכיון דאיסור והיתר מעורבין בה הוה ליה כיין נסך ביין שאסור ואין לו היתר עולמית וכן פירשה רבינו הגדול ז"ל בערוב פת ובגד אסיפא ולזה כוון בזה דהכא יין ביין הוא מדאמרי' בחמריה ולא אמרי' ביני דני ורב חסדא כרשב"ג הוה מצי לאורויי אלא דטבא ליה עבד ליה שהתירה להנאת עצמו ולחמריו ולפועליו ואני חוכך בזה להחמיר ולימא דחבית בחבית דוקא התי' ר"א אבל יין ביין אסור בין ביין נסך בין בסתם יינם ובזה נוסיף ביאור בפסחים בעזרת שמים ששם האריך בעל המאור ז"ל:

דף כד.

כתוב בס' המאור כי קא מיבעיא ליה אליבא דמ"ד בית חוניו לאו בית עבודת כוכבים היא וכו':

אמר הכותב אין זה נכון דאבני מזבח נמי לא נפקי לחולין דקדושת הגוף נינהו ותנן כל שאין לו פדיון יש בו מועל אחר מועל ואין לך כלי שרת גדול מאבני מזבח ושמעתין נמי מוכחא דאקשי' לרב פפא לתברינהו וליבטלינהו וליפקו לחולין ואילו למאי דקא סלקא

דעתין מעיקרא לא קשיא אמאי גנזום ליפרקינהו וליפקינהו לחולין דאלמא אין להם פדיון דקדושת הגוף נינהו ותניא נמי במס' מגילה בתוספתא אבני היכל ועזרות שנפגמו ושנגממו אין להן פדיון וטעונין גניזה מדקא תני אין להם פדיון ש"מ קדושת הגוף הן וכ"ש אבני מזבח דהיינו כלי שרת ממש ועוד שהרי בית המקדש עצמו יצא מקדושתו על ידם ונעשה חול דהא בבית דכתיב ובאו בה פריצים וחללוה והתם אין בו מעילה אלא ודאי על ידי עובדי כוכבים יצאו לחולין דקרא בעובדי כוכבים כתיב שהרי נביא מתנבא על המקדש שיחרב ואמר שיצא לחולין על ידם וגזירת הכתוב היה הכל אע"פ שאין מעילה בקרקעות ואע"פ שאינם בני מעילה והיינו דכתיב נמי ונתתיו ביד הזרים לבז ולרשעי הארץ לשלל וחללוהו וכלים דאחז לא יצאו לחולין דלא בישראל כתיב קרא ותנן חוץ מבהמה וכלי שרת תדע שהרי מתחלה בקשו לגנוז כספם וזהבם של ירושלים ואילו מעלו בו פריצי ישראל פשיטא שיצאו לחולין על ידם ולמה היו צריכין למקרא זה וכי לא היו יודעים שמעלו בו פריצי ישראל עד שצווח עליהם המקרא כן ובאבני המזבח של בית שני מה הועיל להם המקרא דהא לאו בדידהו כתיב והתמה מנין לו לבעל המאור ז"ל שנשתמשו בהן בעצמם שאני אומר עבדום ולא נשתמשו בהן ואילו נשתמשו בהן לעצמם לא יצאו בכך לחולין שהרי מזידין היו הפריצים ולאו בני מעילה נינהו כעובדי כוכבים וקי"ל נמי הקדש במזיד אינו מתחלל ולמה לא גנזו כל כסף וזהב שבעולם:

דף ל:

כתוב בספר המאור אביי אמר לא חשו להם חכמים משום דמי עבודת כוכבים ביד עובד כוכבים:

אמר הכותב אפשר הוא כן כדברי הרב ר' אפרים ז"ל אבל מדאביי דהכא ליכא לאקשויי דאיכא למימר להכי פליג עליה רבא ומוקי לה במילתא אחרי משום דדמי עבודת כוכבים ביד עובד כוכבים מותר זו השיב הראב"ד ז"ל וכן משמען של דברים דמותרין לכתחלה משמע ולא הזכיר רב נחמן ליפרע מהן וממה שהקשו בפ' אין מעמידין עובד כוכבים נמי אמרי עבודת כוכבים זבין ודמי עבודת כוכבים איכא בהדיה מפרקינן אמרי' גלימא זבין והדר אקשי' ישראל נמי משמע דסבירא להו דיעבד נמי אסורין דאי משום גזירה דישראל ובידוע כדברי בעל המאור ס"ל למימר גבי עובד כוכבים תלינן לקולא דדמי עבודת כוכבים ביד עובד כוכבים מותרים וגבי ישראל חיישי' ומפני כך דחאה רבי' ז"ל לאותה סוגיא וכן אידחו דברי אביי מפני זה שאלמלא לא היה אסור אלא בידוע ומשום גזירה אינו צריך לראיות קדרות של צור כלל והסוגיא של פ' אין מעמידין לדעתו של אביי

הי' לומר שלא תפשוט ואותם ברייתא דדמי עבודת כוכבים ביד עובד כוכבים מותרין ויש נמי בתלמוד הרבה סוגיות סתמות לדעת היחיד שאין הלכה כמותו בפ' ארבעה נדרים כולה סוגיא דמעכשיו אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש כלישנא דאמרי יש אונס בגטין ולית הלכתא הכי ובפ' (קמא) [גן] דקדושין אקשי' את וחמור הוא ומפרקינן לה וקי"ל אתו חמור קני מחצה ובפ"ק דסוטה סוגיא דאביי ורב יוסף ורבא בצרת סוטה דלא כהלכתא ואיתא בפ"ק דיבמות והרבה כיוצא בהן:

דף לא:

כתוב בספר המאור וכן מ"ש הרי"ף במשנה אלו אסורין ואוסרין בכל שהוא ליתיה להאי כללא וכו' דהאי תנא תרתי אית ליה דבר שבמנין ואיסורי הנאה והוא הדין לככרות של בעל הבית בחמץ בפסח וכו' ואין כאן זכר לתערובת חמץ מין במינו או שלא במינו על ידי בילה וערוב הטעמים:

אמר הכותב זה אמת לא חלק רבינו הגדול עליו לפי דעתי אבל כך אמר ליתיה להאי כללא דקי"ל חמץ בפסח אסור בהנאה ואיסורו בכל שהוא כיוצא באלו דהיינו דבר שבמנין כגון ככרות של בעל הבית ומפורש הוא בגמרא דתנא דידן לית ליה איסור הנאה בחמץ בפסח כדאמרי' וליתני אגוזי פרך ורמוני באדן דדבר שבמנין ואיסורי הנאה ופריק הא תנא ליה התם והדר אקשי' בשלמא הנהו קתני התם אלא ככרות של בעל הבית בחמץ בפסח ליתני דהא התם לא תני אלא הראוי לערלה ולכלאי הכרם אבל חמץ בפסח לא תנא והוה ליה למתנייה הכא ופריק מאן שמעת ליה דאמר חמץ בפסח אסור בהנאה רבי עקיבא וכו' כלומר אנן לא סבירא לן כרבי עקיבא דאמר אסור בהנאה ומשום הכי לא תנינן לה הכא ור' עקיבא הא אמר בכלאי הכרם ככרות של בעל הבית. והוא הדין דהיה אומר הכי בחמץ והוי יודע דמתני' דהכא ר' מאיר היא דאמר את שדרכו לימנות מקדש ומשום הכי מקשי' ככרות של בעל הבית דלא גרעי ומשער נזיר דאילו לרבנן הא לא חשיבי להו ככרות של בעל הבית אפילו בכלאי הכרם שהם ודאי איסורי הנאה:

כתוב בספר המאור מקומות חסרים בהלכות נראו בטעות ידי סופר ואולי יצאה הטעות מיד הסופר הראשון כי נמצא החסרון הזה בכל הנסחאות שבאו לידינו:

אמר הכותב הנני בא למלאת רישך ומחסרך כאיש מגן בבבא קמא בפרק מרובה שכתב רבינו ז"ל גנב וטבח ביוה"כ משלם תשלומי ד' וה' ואמאי נהי דקטלא ליכא מלקות מיהא איכא והא קי"ל דאינו לוקה ומשלם אמרי דבי ר' ינאי משמיה דר' יוחנן בטובח על ידי אחר אמת הוא שלפי ענין הגמרא חסר משם כל מה שאומר בגמרא הא מני ר"מ היא

שעל הברייתא הזאת שאמר בטובח ע"י אחר ולא על משנתינו אבל כבר למדנו מהלכות רבינו ז"ל שנהג כמה פעמים המנהג הזה לילך בדרך הפסק בקצר ולתפוס לעצמו לשון הגמרא שלפי גמרא זו משנתינו דקתני מכר בשבת וטבח ביוה"כ על כרחנו ר"מ היא ובטובח ע"י עצמו ואינה הלכה דקי"ל אינו לוקה ומשלם אבל מאחר שלמדנו מדבריו של רבי יוחנן שהטובח ע"י אחר חייב בחול וה"ה לשבת העמיד רבינו ז"ל טבח ביוה"כ חייב בטובח על ידי אחר לא ע"מ שתדקדק אבל בשבת פטור כמו שסברו בגמרא אלא על מנת שתאמר יוה"כ בטביחה ע"י אחר חייב וה"ה לשבת ושבת במכירה חייב וה"ה ליוה"כ ותנא קולא בקולא וחומרא בחומרא ואידך דקתני בסיפא טבח בשבת ואינו משלם ד' וה' בטובח ע"י עצמו היא וה"ה ליוה"כ ומכיוצא בזה שכתבן רבינו ז"ל בהלכה שלא על תנאי לדקדק מה שדקדקו מהן בגמ' במס' שבת בפ' חבית דתנן הרוחץ במי מערה ובמי טבריא וכו' ואתמר עלה בגמרא קתני מי מערה דומיא דמי טבריא מה מי טבריא בחמין אף מי מערה בחמין הרוחץ דיעבד אין לכתחילה לא מכלל דלהשתטף אפילו לכתחלה שפיר דמי מני ר"ש היא וכולה כדאיתא בגמרא ופסקה רבינו ז"ל בהל' על מנת שלא תדקדק ממנה מכלל דלהשתטף כל גופו אפי' לכתחלה דקי"ל בחמין אסור בין בכלי בין בקרקע וכן ביבמות בפ' האשה רבה ת"ר זו דר"ע דאמר אין קדושין תופסין בחייבי לאוין אבל חכמים אומרים אין ממזר מיבמה ובגמרא דקו עלה ונימא אין ממזר מחייבי לאוין האי תנא אידך תנא דר"ע הוא דאמר מחייבי לאוין דשאר הוה ממזר מחייבי לאוין גרידי לא הוי ממזר והברייתא כתובה בהלכות כמות שהיא ואם תדקדק ממנה מה שאמרו עליה בגמרא דחייא היא ולא נתנה ליכתב וכן במסכת ראש השנה כתוב בהלכות תניא נתכוון שומע ולא נתכוון משמיע וכו' לא יצא עד שיתכוון שומע ומשמיע וזו הלכה היא ובלבד שלא תאמר כמו שאמרו בגמרא קתני משמיע דומיא דשומע מה שומע לעצמי אף משמיע לעצמו כמו שביאר הוא שם בהלכותיו ובאותה מסכת אחת מן הדברים שתפסן לעצמו שלא על מה שנאמרו בגמרא דכתב איתמר נמי אמר רבי חייא בר גמדא אין תוקעין אלא כל זמן שב"ד יושבין וזה אמור בגמרא על יוה"כ והביאה על ר"ה מפני שהוא אמת דבראש השנה בעיא בפני בית דין ועם בית דין הנה למדנו מאלו המפורשות שאין החסרון בזה וכדומה לו משגגת יד הסופר הראשון יזכר לחיי העולם ולא משגגת הלב אבל הוא קצור לדעת:

דף לב.

ובפרק המפקיד הגרסא בהלכות שלמה בענינה וכך היא נמצאת בנוסחי ההלכות ולא שנא אחי דאבא ולא שנא אחי דאימא וכו' ואין בהם ולא היא וכן כתבם הרב רבי יהודה הנשיא אלברגלונ"י ז"ל לנסח את ההלכות והאמת שהשמיט מכאן דברי רבא שאמר שמע מינה מדרב הונא אין מחזיקין בנכסי קטן ואפילו הגדיל ולא זו בלבד שהשמיטה: סליק בע"ה